

Pilgrim Hälsingland, steg 1. Journalnr 3115 Kundnr X297

Projektägare: Forsa folkhögskola i samarbete med Pilgrimstid Sverige, ekon förening

Resultat som uppnåtts under projektet och planer för framtiden:

Mål som angavs i de första ansökningarna (som sedan bakades samman och skars ner till ett enda, mindre projekt):

Målen för det lokala arbetet 1-5.

Målen för kontaktnät i Europa A-E.

Inom parantes anges i vilken mån resp mål fortfarande kunnat tas med i den nedskurna och sammanbakade version av projekten som ändå kunnat genomföras.

Kursivt anges vad som planeras eller är på gång för nästa etapp.

Målen (1-5) för det lokala arbetet med att ta fram paketerbjudanden

1 Förbereda paketering av vandring, mat, boende, sevärdheter m m längs pilgrimslederna genom Hälsingland. (Ett paket med en veckovandring klart och testat sommaren 2009. Se nedan!) *Ytterligare paketerbjudanden, som i stort sett är förberedda inför sommaren 2010: 1) Älvkarhedsleden – från Svabensverk till Undersvik 2) Etapp 2 på Stråsjöleden – från Stråsjö kapell till Haverö 3) Hälsingegårdspaket i Hudiksvalls kommun. Under 2010 förbereds i ev kommande projekt: 4) Cykelpaket – Mellanfjärden – Stöde 5 och följande) Vandringar längs Helgonleden i samarbete med bl a Stenegård - del av deras Hälsoprofil, m fl specialpaket tillsammans med andra samarbetspartners.*

Stråsjöleden och Helgonleden genomgår kompletterande märkningar och underhåll för att vara i gott skick. Helgonleden har fortfarande en hel del omärkta sträckningar men arbetet pågår med hjälp av Pilgrimstid Sverige, ekonomisk förening, samt med många ideella krafter.

2 Informationsmöten för att hitta fler samarbetspartners för att tillsammans skapa paketerbjudanden. (16 inledande möten med 2 i varje hälsingekommun under oktober 2008. Flera uppföljningsmöten med dessa samarbetspartners under våren 2009. Ett stort möte 26/9 i Kårböle för Stråsjöleden och Helgonleden med anslutningar i Uppland, Västernorrland och Jämtland. Ett 30-tal deltagare från Örbyhus, Åre, Sundsvall och Haverö, samt däremellan!). Projektledaren från Forsa folkhögskola och en anställd från Pilgrimstid deltog också vid flera informationsdagar som ordades av Hälsingland Turism, bl a om Bokningsbart på nätet.) *Informationsmötena ska fortsätta både för dem som deltagit i projektets Etapp 1 och för nyttillkomna intressenter/entreprenörer. Dessa utgör kontaktnätet under punkt 5!*

3 Utbildningar för paketering och kvalitetssäkring. (Har inte kunnat genomföras eftersom det inte rymdes i budget jämfört med slutliga ansökan)

Utbildningar genom Exportrådet och ALMI genomförs hösten 2009 och våren 2010 för projektet och Pilgrimstid med samarbetspartners. Första infoträffen ägde rum 22/10 2009. *Deltagare Pilgrimstid tillsammans med samarbetspartners. Genomförandet av sådana utbildningar kan ske som en del av etapp 2 av pilgrimsprojektet, om det beviljas.*

Personal från Pilgrimstid genomgick också Hälsingland Turisms satsning på Värdeskapande Värdskap, 7 tillfällen hösten 2009.

9-11 april 2010 anordnar Pilgrimstid en vandringsledarutbildning.

Kvalitetssäkring kan även komma att ske genom Cammini d´Europa – Europas pilgrimsleder

4 Framtagning av färdiga paketerbjudanden (se punkt 1. Ett paket – Veckoetapp 1 på Stråsjöleden har testats och genomförts. En del förbättringar och starkare samarbete med boendeanläggningar m m behövs. Priset behöver höjas!) .

Förberedelserna enligt punkt 1 förväntas resultera i minst 4 nya paket. OBS! Samtliga paket erbjuds flera datum varje säsong och med information på svenska, engelska, tyska – en spansk översättning planeras också. Se även avslutningen "senaste nytt..."

5 Kontaktnät över Hälsingland med entreprenörer, organisationer, föreningar som medverkar i paketen. (Kontaktnätet omfattar nu efter Etapp 1 ett tjugotal organisationer, föreningar, projekt, företag och entreprenörer inom turistnäringen) Kontaktnätet har erbjudits Exportstegen m fl andra utbildningar och aktiviteter. De flesta finns också med bland Hälsingland Turisms medlemmar. Flera entreprenörer inom projektet deltog liksom Pilgrimstid i

dagur och utbildningar som ordnas av Hälsingland Turism.

Målen för kontaktnät i Europa A-E.

A Förbereda marknadsföring av paketerbjudanden längs Hälsinglands pilgrimsleder. (Foldrar är i projektet framtagna i enkelt utförande för Stråsjöleden. 3 språk: svenska, engelska och tyska. Påbörjat motsvarande för leden i Ovanåker. Foldrarna har spritts genom projektets och Pilgrimstids deltagande i olika evenemang och mässor i Sverige, Norge, Italien, Spanien och Tyskland (se Kalendariet längst ner), samt inom Pilgrimstids kontaktnät och Pilgrimstids hemsida). *Pilgrimstid kommer att kunna få presentera dessa foldrar i Cammini d´Europas andra stora informationscentrum, vägg i vägg med pilgrimskontoret intill katedralen i Santiago de Compostela. Ett bättre läge finns inte! Även möjligheten att ha vår egen information vid den första stora informationspunkten vid Petersplatsen i Rom ska undersökas.*

B Deltagande i kontaktnät i Europa, främst projektet/nätverket Cammini d´Europa

(Ett möte i Santander oktober 2008, därutöver telefon och epostkontakt. Projektet deltog också i ett mycket viktigt möte för Cammini d´Europa 14-15/9, men det ryms ej i budgeten. Flera inbjudningar har vi varit tvungna att tacka nej till, liksom möjligheten att finnas med i större omfattning i katalogen och på Internetportalen, se punkt C). *Pilgrimstid undersöker möjligheten till ett specialavtal med sina samarbetspartners i Santiago de Compostela och med Cammini d´Europa. Våren 2010 planeras en gemensam studieresa för ytterligare några svenska projekt som bett Pilgrimstid anordna detta.*

C Aktuella marknadsföringspunkter: Databas > Internetportal f Cammini d´Europa.

(Projektet har inte kunnat genomföra detta, eftersom det inte rymdes i den nedskurna budgeten. Pilgrimstid finns dock kvar och försöker uppdatera i mån av tid, inget utrymme för detta finns i projektbudgeten. Paketresan och Veckovandringen till Stråsjö kapell finns med). *Förhoppningsvis kan vi få medel till att arbeta mer med databasen > Internetportalen. Vi vill kunna lägga ut de nya paketerbjudandena där. Det senaste året har ekonomi saknats till att anställa en person som lägger in informationen.*

D Katalog m paketerbjudanden genom Cammini d´Europa t ex vid turismässor i

Europa. (Katalogen som tryckts för 2009 har delats ut vid turismässor och finns vid de två stora informationspunkterna i Rom och Santiago de Compostela, samt vid lokala informationspunkter. Pilgrimstid har fått ett mycket begränsat antal. Pilgrimstid har fått förmånen att fortfarande ha ett litet utrymme i katalogen, men inte så mycket som tidigare. En paketresa med Andersson Buss AB finns med i katalogen för Cammini d´Europa för 2009/10. Resan har sin tyngdpunkt i Hälsingland men presenterar också vägen från Hälsingland till Trondheim.) *Pilgrimstid försöker behålla Hälsinglands plats i katalogen med en förnyad paketresa och om möjligt få mer utrymme, men det förutsätter att någon mer är med och betalar!*

E Pilgrimstids nätverk i Tyskland och Skandinavien.

(I samarbete med Hans-Olof Stålgren, Hushållningssällskapet, Leader Sommenbygden och riksföreningen Pilgrim i Sverige har vi kunnat ordna två möten, ett i Ödeshög i januari och ett i Lund i april 2009. Projektet deltog också i det stora nordiska mötet i Oslo januari 2009, i Olavsfestdagene i Trondheim, i en norsk konferens 3/8 anordnad av det nationella projektet "Pilegrimsmotivet" med kyrko- och kulturministern, i invigningen av 4 pilgrimsleder genom Lübeck 14-16 augusti, där vi var enda medverkade vid det Internationella informationsbordet, vilket naturligtvis gav en viss slagsida åt Hälsinglands pilgrimsleder! I den stora tyska Sankt Jakobusföreningens tidskrift fick projektet och Pilgrimstid under våren **ett helt uppslag** med foton och länkar till Pilgrimstids sida på tyska!) *Nätverket ger möjlighet till information, samarbete och marknadsföring. Projektet kommer därför genom Pilgrimstid att fortsätta att odla kontakterna med skandinaviska och tyska föreningar som kan hjälpa oss med detta. Det kräver en del resor eftersom inte allt kan avhandlas via telefon och epost. Det är genom dessa kontakter som vi kan sprida foldrar och annat informationsmaterial till målgrupper som redan är intresserade och som inte har alltför lång resa hit!*

Vad ingår i det första testade paketerbudandet?

Kontakter har under projektet tagits med en rad entreprenörer runt Hälsingland, som visat intresse för att medverka vid vandringarna på ett annat sätt än att ta sig fram längs lederna.

I det första testpaketet som tagits fram för Stråsjöleden medverkar t ex följande – första veckoetappen Enånger – Stråsjö:

- * Pilgrimstid Sverige, ekonomisk förening (3 anställda + ett antal frivilliga, varav en ung kvinna funderar på att starta egen catering- och servicefirma)
- * Enångers församling, startplats med medeltida kyrka. Stark pilgrimsanknytning. Pilgrimspasset får sin första stämpel.
- * Njutångersgården Royal Swiss Hotel, middag, övernattnig + frukost – ny ägare, kan bli bra!
- * Forsa kyrkbåtsroddare – rodd från Ölsund till Sörforsa. En speciell upplevelse!
- * Pilgrimshärbärgen vid katolska kapellet, Alice Palm, övernattnig + frukost
- * Nirsgård, Hälsingegård, Kristin Nylander, middag, övernattnig + frukost. Skjuts med häst och vagn första biten på morgonen. Nära till Blancks Hälsingegård också. Kvällsutflykt till Borgarberget.
- * Intresse finns kring Norrbo för ytterligare samverkan: boende? Guidning? Mat/fika?
- * Norrbo församling (boende i församlingsgården/vandrarhem), övernattnig + frukost. Norrbo kyrka med traditioner om Fru Talka, Per Stabbe och Per Sto. Nära till Dellenbaden och Blodmyra Camping med bad.
- * Mockastorp, övernattnig i Pilgrimstids tältkåtor. Pilgrimstid ordnar middag och frukost + mellanmål.
- * Svågadalens Intresseförening/Kapellgruppen för Stråsjö kapell. Sevårdhet med stark pilgrimstradition! Nära till Svågagården, där det finns intresse för samverkan.
- * Ev besök på Avholmsberget efteråt?

Därutöver behövs ingredienser till mat, m m via olika **livsmedelsbutiker**. **Drivmedel** till följebilar, m m. Total summa för inköp av mat beräknas till ca 5-6.000 kr med ca 8 vandrare med guider. Drivmedel går på cirka 700 kr.

Marknadsföring - testpaketet har marknadsförts och gav en vandring 20-25/7, där kostnader och intäkter inte räknas in i projektet, men som ändå gav erfarenheter och kunskap inför framtida vandringar. En folder trycktes och spreds för 2009 huvudsakligen inom Hälsingland/Gävleborg och i en senare upplaga för 2010 på svenska, engelska och tyska.

Paketering – Projektet har arbetat vidare med kalkyleringen och upptäckt att vi måste ta

högre avgift

Paketerbudanden **för olika målgrupper** planeras med innehåll som liknar det som presenteras här ovan. Vi har också talat med några Hälsingegårdsägare om att ordna vandringar mellan deras gårdar. Vandringar med starkare inslag av Hälsingekultur m m kan också tänkas. Nu har vi grunden och kan "brodera" vidare för olika målgrupper! Sedan tidigare erbjuder Pilgrimstid **vintervandringar** på snöskor. Detta erbjudande kan byggas ut ytterligare.

Kalendariet visar när/hur information om projektet har spritts i större omfattning:

Början av juni 2008: Trondheim. Ett besök med möten med två olika projekt i Norge; det stora nationella genom kirke- och kulturministern Trond Giske, som vill utreda om Olavslederna bör hamna under något av departementen som en nationell angelägenhet. Det andra projektet Pilotprojektet känns mer nära oss. Bra med informationsutbyte! Kontakterna har projektet haft ekonomisk nytta av eftersom vi har kunnat få plats med marknadsföring utan extra kostnad.

Början av juli 2008: Information om projektet i samband med att en tysk ungdomsgrupp framförde ett spel om Sankt Olav längs pilgrimslederna mot Trondheim. Bl a Hållandsgården visar starkt intresse för samarbete. De ingår också i det resepaket som ordnas genom Andersson Buss AB.

Olavsfestdagene i slutet av juli 2008: Trondheim. Projektet och Pilgrimstid medverkade vid två olika informationsplatser, vid ingången till Historisk Marked framför Nidarosdomen och i Pilegrimsgården.

Augusti 2008: Salem, Mecklenburg Vorpommern. Tyska Sankt Jakobusföreningens årsmöte med föreläsningar och seminarier: Projektet och Pilgrimstid gav ett seminarium som samlade 100 av de 150 deltagarna under ca 2 tim!

Början av oktober 2008: Santander, Spanien. Tillsammans med Nordanstigs kommun – Häst i Hållbar Utveckling deltog vi i ett möte i Santander.

Oktober 2008: 12 möten i 6 Hälsingekommuner (dag- och kvällstid) 53 deltagare kom totalt och de flesta visade intresse för en fortsättning. Cirka 25 finns kvar i projektets kontaktnät.

November 2008-februari 2009: Flera kontakter med Länsstyrelsen, Region Gävleborg m fl ang möjligheten att starta ett större projekt genom strukturfonderna. Resultat: Region Gävleborg har inte sin strategi för turistisk utveckling färdig. Rådet att växa långsamt.

Januari 2009: Ett möte i Ödeshög för Leaderområden med intresse för pilgrimsturism + andra intressenter. Inbjudare: Riksföreningen Pilgrim i Sverige, Pilgrimstid, Leader Sommenbygden. Stort intresse – nytt möte önskas!

Ett möte med Karlstads stift ang ev samverkan. Det stora nordiska pilgrimsmötet där Pilgrimstids ordförande berättade om våra pilgrimsleder i Hälsingland.

April 2009: Lund. Nytt möte som uppföljning av januarimötet i Ödeshög, men med inbjudna även till Danmark, Norge och Nordtyskland. Ömsesidig information mellan 15-talet deltagare. Bra!

25-26 april 2009: Projektet finns med och presenteras på Stora Vårsmässan i Sundsvall genom foldrar med paketerbjudande (Pilgrimstids personal tillsammans med Pilgrim Medelpad Jämtland)

Maj 2009: Studieresa Pilgrimstid och projektägaren Forsa fhsk till Katalonien för att undersöka möjligheter till samverkan även där. Intressant område, men kontakter med Cammini d´Europa saknas ännu.

Juli 2009: Trondheim. Projektet och Pilgrimstid medverkade under Olavsfestdagene vid två olika informationsplatser. Alla tre upplagorna fanns med vid Olavsfestdagene i Trondheim, då vi dels delade ut dem i den informationsbod som fanns för pilgrimslederna på Erkebispegården intill Nidarosdomen, dels i Pilegrimsgården dit många pilgrimsintresserade kommer.

3 augusti: Foldrar och katalog lämnades också över av Elisabeth Andersson direkt till den norske kyrko- och kulturministern Trond Giske vid den konferens som vi inbjudits till i Trondheim.

12-16 Augusti 2009: Pilgrimstid informerade om pilgrimslederna och paketerbjudanden vid invigningsfestdagarna vid St Jakobi-kirch i Lübeck. Pilgrimstid hade fått inbjudan att delta och informationsbord m m fanns iordningställt inne i kyrkan. Den tyska upplagan av paketerbjudanden för 2010 delades ut. Stort intresse för att vandra i Skandinavien!

14-16 September 2009: Pilgrimstid deltog vid projektmöten och invigningen av det andra stora informationscentrumet vid pilgrimkontoret intill katedralen i Santiago de Compostela, Spanien. Paketresan finns med och om Pilgrimstid kan få ekonomiska möjligheter att trycka foldrar kan även de få finnas där. En liten bunt av den tyska och engelska upplagan lämnades där vid centrumet.

23-27 September 2009: Foldrarna med paketerbjudanden m m + ett bildspel från pilgrimslederna i Hälsingland fanns också med vid Bok & Biblioteksmässan i Göteborg.

Senaste nytt i projektet

Under oktober har foldern med veckovandringspaketet längs Stråsjöleden översatts till spanska och finns nu på Informationscentrum vid katedralen i Santiago de Compostela. Pilgrimstid har också tagit initiativ till möten längs Stråsjöleden för Hälsingegårdsägare med intresse för vandringar. Ett paketerbjudande byggs 2010 inför kommande sommar, med 4-5 gårdar involverade. Om detta funkar bra kommer vi – i nästa etapp av projektet (om det beviljas) – att jobba vidare på det och även använda samma koncept längs andra pilgrimsleder/etapper/kommuner.

I november 2009 tilldelades Pilgrimstid Sverige, ekon förening, Uppsala stifts Miljöpris för 2009.